

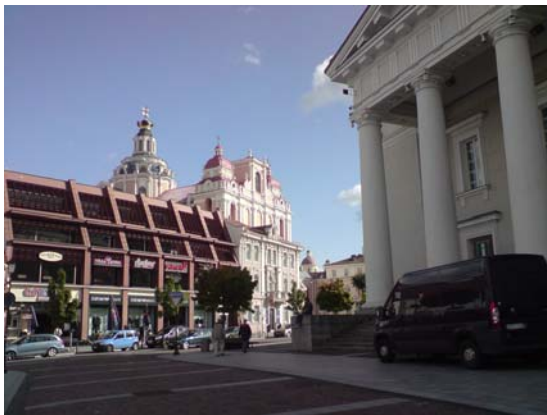
Mediepedagogik i Vilnius

Under ett par dagar i slutet av vecka 38 var jag i Vilnius och träffade mina kolleger i EU-projektet [Viducate](#). I kulturhuvudstaden och hårt krisdrabbade Vilnius, där mina lokala kolleger varje dag hör om bekanta som förlorat jobbet, genomförde gruppen en konferens om mediepedagogik och en heldagsworkshop i praktisk filmpedagogik.

Konferens

Till konferensen har Meno Avilys (se nedan) bjudit in skolledare, lärare, konstnärligt verksamma, politiker, tjänstemän, olika slag av opinionsbildare och även studenter vid konstnärliga och pedagogiska utbildningar. En blandad skara på ca 100 personer var med under dagen. Språken, litauiska och engelska, tolkades simultant.

Konferensens form, ganska traditionella föreläsningar, paneler och frågestunder,

avbröts då och då med videosnuttar från bl a Viducate's hemsida och från [Mediamanual](#), ett österrikiskt resurscenter för mediepedagogik där barns och ungas tävlingsbidrag i olika form (rörlig bild, ljud mm) samlats.

Diskussionerna är spännande. Mest imponerad blir jag av de unga litauernas självförtroende. En ung journalist väcker t ex frågan om klass och tillgänglighet till digitala medier och verktyg och skolans ansvar för de

demokratiska möjligheterna för alla. En student ifrågasätter öppet och rakt en av föreläsarnas presentation som, menar han, innehåller alltför mycket text i den multimodala kontexten.

Olika tankar och åsikter om mediepedagogik och media literacy lyftes fram.

Mediepedagogik är en process och ett reflekterande, kreativt användande av medier i undervisning. Mediepedagogik är att ge barn en röst, att ställa frågor, granska kritiskt, visa på olika perspektiv som förändrar roller och synsätt. Det är också lärande om medieproduktion, det är ämnesintegrerat, det handlar om värderingar, ökar förmågan till problemlösning vilket är extra nödvändigt för att stärka de barn som är socialt, ekonomiskt eller på andra sätt utsatta. Mediepedagogik utvecklar en multimodal läsförmåga. Media literacy är målet med mediepedagogik, en kompetens som utvecklas genom mediepedagogiskt arbete. Media literacy används mer och mer och ersätter nu ofta mediepedagogik. Är det för att det är något som är mätbart?

Pedagogik handlar om olika sätt att lära och olika sätt att undervisa.

Mediepedagogik och media literacy måste synas i undervisning, lärarutbildning och forskning om lärande. Mediepedagogik handlar inte om att alla ska älska den digitala världen och dess möjligheter. Det handlar om att använda bl a de digitala möjligheterna för att skapa olika former av texter. Mer fokus borde vara på produkterna,

texterna än på teknologin. Det är viktigare att fundera över vad man gör än vad man verkligen producerar. Text förändras från skriven till ljud, bild, rörlig bild och medier från papper till skärmar. Allt detta är kopplat till aktivt medborgarskap och förmåga att formulera och uttrycka sig i det demokratiska samhället.

Work shop

Filmpedagogiska centret [Meno Avilys](#) i Vilnius, där mina kolleger Ginte och Milda jobbar mer eller mindre ideellt, består av ett kombinerat kontors och föreläsningrum och ett videotek med en samling av 1000-tals titlar. Ett arv och en donation efter en

erkänd Litauisk filmkritiker. En stor del av filmerna är ryska men här finns också flertalet av internationella filmklassiker från början av 1900-talet till nutid. Inspelade privat på VHS, notoriskt väl organiserade och noggrant märkta med filmtitel och regissör. I donationen ingick även en skatt i form av tyska förkrigs-filmaffischer.

Meno Avilys genomför filmprojekt som vänder sig till skolor och har bl a, med stöd av Svenska Filminstitutet, visat nordisk film för litauiska barn och unga. Klaus Härös filmer: Elina, som om jag inte fanns, Den bästa av mödrar och Den nya människan och filmen Tur och retur m fl har textats eller dubbats till litauiska och visats runt om i landets skolor. Stödet har också gått till att bekosta visningsrätten. Ett komplicerat kapitel i Litauen där man inte har en egen kategori för visning i skolan.

Meno Avilys genomför filmprojekt

I lördagens workshop deltog 15-20 deltagare lärare i olika ämnen, från förskola till gymnasium, med gemensamt intresse för att arbeta med film i undervisningen. Flera av dem hade deltagit i fredagens konferens så den introducerande frågan om vad mediepedagogik är för dem var inte alldeles omöjlig att svara på.

Flera av dem hade deltagit i filmprojekt i regi av filmpedagogiska centret Meno Avilys i Vilnius. Någon var skolledare och ville vara med för att kunna inspirera sina lärare att arbeta mer med medier i undervisningen. Det var flera bildlärare i gruppen med ett stort allmänt filmintresse.

Lärarna, indelade i grupper om fyra – fem stycken, gav sig ut för att filma och gestalta en bild av Vilnius som de vill synliggöra för oss. Instruktionen? - *Det behöver inte vara sant men gärna humoristiskt och med glimten i ögat.*

Målet med dagen är att gruppen ska få en känsla med sig av hur det är att jobba praktiskt med att göra film. De ska få känna på verktygen och grupparbetet och de ska få uppleva att slutföra ett arbete, att arbeta sig genom hela processen av att göra en kort film och visa den för gruppen.

När de kommer tillbaka tankar de in sitt material i datorn och börjar, efter en kort introduktion, redigera i MovieMaker. De är förvånansvärt självgående. De som kan lite mer delar med sig till övriga i gruppen. Rummet sjuder av energi och arbetslust och det där tillståndet som kallas flow. Stunden för redigering får utökas, ingen grupp är färdig i tid. Tiden går snabbt och vi tar en fika samtidigt som jag berättar för dem om Receptionsmetoden som jag brukar prata med Malmölärare om. Ett sätt att närma sig, förstå och diskutera det som producerats i gruppen t ex filmer, bilder eller ljudproduktioner.

Vi har inte riktigt tid kvar att praktisera metoden men de ger i alla fall varandra lite respons och mycket uppmuntran när de visar filmerna som gjorts under dagen: *Vilnius, staden där alla springer*, *Vilnius, skyltarnas stad* och *Vilnius staden för barn* är några av de bilder vi får. Dagen är slut, alla skriver en kort utvärdering och när vi skiljs, en dryg halvtimme försenade, frågar de: och när ska vi komma nästa gång...

Ibland kan jag känna mig kluven till EU och de enorma summor som går till olika projekt. Men i det här sammanhanget är jag väldigt glad att EU faktiskt är med och betalar min lön för att jag ska dela med mig av de kunskaper jag har. Det känns oerhört meningsfullt att undervisa de här lärarna som faktiskt inte kan få möjlighet att lära sig om detta på några andra sätt just nu.

Även om vi tycker utvecklingen går långsamt och att det är svårt att förändra inställning och arbetssätt i skolan här så har vi kommit långt. Vi har fantastiska möjligheter och en öppenhet som vi ska vara tacksamma för. Vår värdegrund som talar om allas lika rätt och betydelse tar vi för självklar men i andra EU-länder är t ex ett begrepp som elevinflytande helt okänt. Och detta trots att alla Europeiska länder ställer sig bakom FN's barnkonvention.

När en av lärarna under workshopen frågar mig om vad som skulle kunna vara bra ämnen att göra film om med eleverna svarar jag tveklöst "*fråga dem*" "*jobba med det som intresserar eleverna*". Han ser lite underfundig ut när jag svarat men svaret sjunker in och han ser inte alls missnöjd ut när han funderar vidare.

Ina
Mediepedagog